

МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРІВ РІЗНИХ ПОРІД У ТОВ «АФ «ГОРНЯК» ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Г. С. Коваленко, Ю. П. Полупан, Н. В. Швець, Г. О. Гольоса,
¹В. Л. Дудінський, ¹Н. Л. Славська
Інститут розведення і генетики тварин НААН
¹ТОВ «АФ «Горняк» Донецької області

Одним із провідних господарств по виробництву молока в Донецькій області є ТОВ «АФ «Горняк». Воно має статус трьох племінних заводів з розведення українських червоно-рябої і чорно-рябої молочних та симентальської порід. У господарстві з метою підвищення економічної ефективності ведення тваринництва постійно проводять пошук, збір, систематизацію і аналіз інформації про прогресивні технології.

Дослідження проведено у ТОВ «АФ «Горняк» Донецької області на 513 коровах різних порід (172 української червоно-рябої молочної, 171 української чорно-рябої молочної, 56 голштинської, 43 симентальської, 35 жирномолочного і 28 голштинізованого внутрішньопорідних типів української червоної молочної та 8 червоної степової).

Худоба утримується у типових приміщеннях з безприв'язно-боксовою системою, що обладнані кормовими столами, системами активної вентиляції, водопостачання і гноєвидалення. Годівля тварин проводиться кормовими сумішами із використанням змішувача-кормороздавача. Доїння корів триразове, здійснюється у доїльній залі з обладнанням фірми «Афі-мілк» 2×16. Предметом досліджень були надій, вміст жиру і білка в молоці, молочний жир та білок за 1-3¹⁰ і вищу лактації. Статистична обробка даних проведена засобами програмного пакету «Statistica – 6,1» на ПК.

Дослідженнями встановлено, що в однакових умовах годівлі та утримання за 305 днів першої лактації найвищими надоями (6550 кг) характеризувалися тварини голштинської породи (Г). Від первісток української чорно-рябої молочної породи (УЧРМ) надоєно 6317 кг, української червоно-рябої молочної (УЧерМ) – 5868 кг, симентальської (СИ) – 4679 кг, червоної степової (ЧС) – 4941 кг, голштинізованого (ГЧМ) і жирномолочного (ЖЧМ) типів української червоної молочної (УЧМ) породи – відповідно 5656 і 4473 кг. Отже перевага за надоєм корів-первісток Г породи над ровесницями УЧРМ становила 233 кг (3,6 %), УЧерМ – 682 кг (10,5 %, $P < 0,01$), СИ – 1871 кг (28,4 %, $P < 0,001$), ЧС – 1609 кг (24,6 %, $P < 0,001$), ГЧМ – 892 кг (13,7 %, $P < 0,01$) і ЖЧМ – 2077 кг (31,8 %, $P < 0,001$).

Корови УЧРМ також істотно переважають аналогів УЧерМ за надоєм на 449 кг (7,2 %, $P < 0,001$), ГЧМ – на 659 кг (10,5 %, $P < 0,01$), ЧС – на 1376 кг (21,8 %, $P < 0,01$), СИ – на 1638 кг (26,0 %, $P < 0,001$) і ЖЧМ – на 1844 кг (29,2 %, $P < 0,001$).

За другу лактацію корови голштинської породи також мали перевагу над тваринами УЧРМ на 551 кг (8,7 %), УЧеРМ – на 329 кг (5,2%), СИ – на 558 кг (8,8 %), ЖЧМ – на 947 кг (15,7 %) і ЧС – на 1719 кг (27,1 %, $P < 0,01$). За дану лактацію на другому місці були тварини УЧеРМ з надоем 6023 кг. Їх перевага над ровесницями УЧРМ становила 222 кг (3,8 %), СИ – 663 кг (11,1 %) і ЧС – 1390 кг (23,1 %, $P < 0,01$).

За вищу лактацію від тварин чотирьох порід було надоено понад 6000 кг.

У корів окремих порід порівняно з першою лактацією в наступні другу і третю спостерігається зниження надоев. Так у тварин Г породи за другу лактацію надій знизився на 198 кг, у УЧРМ за другу – на 516 кг і за третю – на 1586 кг, у УЧеРМ за третю лактацію – на 385 кг. Це, на нашу думку пояснюється фізіологічним перенапруженням організму високопродуктивних первісток.

Біологічну властивість збільшувати надій з кожною наступною лактацією зберігали менш продуктивні за першу лактацію корови СИ породи, продуктивність яких за другу лактацію зросла на 1115 кг, за третю – на 1439 кг, а також корови ЖЧМ, надій яких зростав відповідно на 887 і 930 кг.

За вмістом жиру в молоці найвищі показники (4,07–4,14 %) за всі лактації мали корови СИ породи. Їх перевага за даною ознакою над ровесницями становила від 0,20 до 0,38 % за $P < 0,05 \dots 0,001$. У всіх інших порід і типів цей показник також був достатньо високий (3,76–3,83 %) і перевищував стандарти порід на 0,16–0,23 %.

З огляду на достовірно вищий надій тварини Г породи за перших дві лактації відзначаються і найбільшим виходом молочного жиру (відповідно 247,7 і 242,4 кг). Їх перевага над ровесницями становила від 4,6 кг (над коровами СИ породи за другу лактацію) до 78,2 кг (над ЖЧМ за першу лактацію). У семи випадках така перевага сягає вірогідного рівня (від $P < 0,05$ до $P < 0,001$). За третю і кращу за надоем лактації високі показники виходу молочного жиру мали корови СИ породи (відповідно на 253,9 і 240,9 кг). Вони переважали за цим показником ровесниць інших порід на 4,2 кг (УЧеРМ за вищу лактацію) – 72,5 кг (УЧРМ за третю лактацію) за вірогідної ($P < 0,05$ – $P < 0,01$) у трьох випадках різниці.

В останні роки у країнах з розвиненим молочним скотарством значна увага приділяється збільшенню вмісту білка в молоці. Серед тварин використовуваних у стаді порід найменший вміст білка у молоці був у корів ЧС (2,93 % за першу лактацію) і у корів ЖЧМ (відповідно 2,97 і 2,98 % за першу і другу лактації). З вірогідною різницею корів ЖЧМ за цією ознакою переважали тварини Г (на 0,10 %, $P < 0,001$), УЧеРМ (на 0,09 %, $P < 0,001$), ГЧМ (на 0,07 %, $P < 0,05$) і СИ (на 0,06 %, $P < 0,05$) порід. Показники вмісту білка у молоці корів інших порід за різні лактації коливались у межах від 3,03 до 3,09 %.

За першу і другу лактації найбільшими показниками виходу молочного білка характеризувалися тварини Г породи (відповідно 203,3 і 192,9 кг). Їх перевага становила від 5,1 кг (2,6 %) над ровесницями УЧРМ породи до 62,6 кг (30,8 %) над тваринами ЖЧМ. У шести випадках така

різниця виявилась вірогідною ($P < 0,01$ і $P < 0,001$). За третю лактацію найбільше молочного білка одержано від корів СИ породи (189,2 кг). Вони переважали тварин ЖЧМ на 20,5 кг (10,9 %), УЧеРМ – на 20,6 кг (12,2 %) і УЧРМ – на 44,8 кг (31,0 %, $P < 0,05$). За вищу лактацію високі показники за цією ознакою (195,5 кг) відмічено у корів ЖЧМ, які перевищували вихід молочного білка у ровесниць УЧеРМ на 1,5 кг (0,8 %), СИ – на 16,2 кг (9,0 %) і УЧРМ – на 18,9 кг (9,7 %).

Таким чином, із семи досліджуваних груп тварин за 1 і 2 лактації найвищу молочну продуктивність виявили корови голштинської породи. За вмістом жиру в молоці найвищими показниками характеризувалися корови симентальської породи. Найменший вміст білка в молоці відмічено у корів червоної степової і жирномолочного типу української червоної молочної порід. Вихід молочного жиру і білка в молоці за 1 і 2 лактації були найвищими у тварин голштинської породи, за 3 і вищу лактації – симентальської.

УДК 636.034.082.064.6.018

ВІКОВА ДИНАМІКА ЖИВОЇ МАСИ ТА ПОКАЗНИКІВ ПРИРОДНОЇ РЕЗИСТЕНТНОСТІ ТЕЛИЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ В УМОВАХ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

***М. І. Кузів, Є. І. Федорович, Н. М. Кузів
Інститут біології тварин НААН***

В успішній селекційній роботі з породами великої рогатої худоби важливе значення має вирощування племінного молодняку. Отримати високопродуктивних корів можна лише при оптимальному розвитку телиць впродовж усіх періодів вирощування. Об'єктивним показником росту організму тварин є їх жива маса. У процесі вирощування і використання тварин поряд із живою масою необхідно також врахувати природну резистентність, оскільки підвищення продуктивності може супроводжуватися послабленням конституції та природного опору організму проти хвороб. Природна резистентність характеризується комплексом гематологічних (морфологічних, біохімічних, імунологічних) та фізіологічних показників. Вона має генетичну природу, проте її рівень буває різним залежно від породи, віку, фізіологічного стану, годівлі, умов утримання тварин, пори року та інших факторів. Вікова динаміка неспецифічної резистентності тварин зумовлена особливостями розвитку організму в постнатальний період (Чумаченко В. Ю. та ін., 1990). У селекційній роботі важливе значення має визначення рівня природної резистентності тварин, яких розводять в різних регіонах (Карліков Д. В., 1984; Глазунов А. І., 1990; В. А. Забродін,